

Poročilo s 16. mednarodnega kongresa citopatologov v Vancouvru

Ana Pogačnik

Od 13. do 17. maja 2007 je v Vancouvru potekal 16. mednarodni kongres citopatologov, ki je sovpadal s praznovanjem 50. obletnice mednarodne akademije citologov. Na programu so bile številne nove teme, novi izzivi za 21. stoletje. V molekularnih bioloških znanostih so bili narejeni presenetljivo veliki koraki, ki omogočajo novo poznavanje mehanizmov bolezni in njihovega zdravljenja. Ta razvoj napoveduje novo dobo tudi v razvoju citopatologije.

V Vancouvru smo bili štiri dni priče nizu izjemno zanimivih predavanj. Prvi dan je bil posvečen humanemu virusu papiloma in cepljenju. Odkar so z molekularnimi tehnikami in epidemiološkimi študijami odkrili povezavo med okužbo s humanim virusom papiloma (HPV) in malignimi tumorji anogenitalnega trakta (maternični vrat, vulva, penis, perianalni predel), se med raziskovalci povečuje upanje, da bodo proti tem virusom odkrili cepivo in tako preprečili rakave bolezni. Eden od vabljenih predavateljev, prof. Gissman iz Nemčije, je predstavil začetne poskuse cepljenja živali in z njimi povezane uspehe. Po njegovem mnenju lahko pričakujemo, da bo cepljenje z »virus like particles« (VLP) znatno zmanjšalo incidenco anorektalnega raka in drugih s HPV-okužbo povezanih malignih obolenj¹. Ker smo tudi v Sloveniji že registrirali dvovalentno cepivo za tipa virusa 16 in 18, smo z velikim zanimanjem prisluhnili tudi dr. Harperjevi iz Hanovra, New Hampshire, ZDA, ki je poročala o izidih klinične študije HPV-cepljenja z bivalentnim (tipa 16 in 18) in kvadrivalentnim (tipi 6, 11, 16, 18) cepivom. Študija faze II.b je obravnavala predvsem varnost, imunski odgovor in kontinuirano zanesljivost v preiskovani skupini severnoameriških in brazilskih žensk, starih od 15 do 26 let. Raven titrov proti HPV ob naravni okužbi z virusom so primerjali z ravnjo titrov, ki nastane s cepljenjem. Ugotovili so, da pri dvovalentnem cepljenju raven titrov v obdobju štirih let in pol ostane 17-krat višja za HPV tipa 16 in za HPV tipa 18 pa 14-krat višja. Pri cepljenju s kvadrivalentnim cepivom pa je imunost v triletnem obdobju 17-krat večja za tip 16 in 2-krat večja za tip 18. Analiza III. faze študije, v kateri so analizirali razvoj cervikalnih intraepitelijskih lezij (CIN), pa je pokazala, da je vpliv cepljenja omejen, kajti v ZDA 80 % spremembe CIN pri mladostnicah povzročajo drugi tipi virusov in ne tipi 6, 11, 16 in 18, ki so vključeni v kvadrivalentno cepivo. Podobno pri 50 % odraslih žensk spremembe CIN II in III povzročajo drugi virusi in ne tipa 16 in 18, proti katerima zaščiti bivalentno cepljenje^{2, 3}. Zato so menili, da se bo incidenca raka na materničnem vratu v svetovnem merilu zmanjšala predvsem na račun zmanjšanja incidence v manj razvitih deželah, še vedno pa se bodo pojavljale cervikalne intraepitelijske lezije vseh stopenj v razvitih deželah. Tudi dr. Boon iz Nizozemske je na vzorcu 3303 žensk raziskovala, s katerim tipom virusa papiloma so okužene. Ugotovila je, da je bilo od 958 seropozitivnih žensk 281 žensk okuženih s številnimi HPV-virusi, ki

jih v cepivih ni; zato je menila, da je treba na Nizozemskem profilaktično cepljenje preučiti na večji skupini žensk⁴.

Kljub uvedbi cepljenja v številnih deželah so številni nastopajoči poudarjali, da ostaja test Pap nepogrešljiv v odkrivanju in preprečevanju predrakastih sprememb na materničnem vratu. Dr. Meisels je v kratki predstavitvi zgodovine citologije skozi stoletja svoje predavanje končal z ugotovitvijo: preventivno cepljenje je tukaj, vendar smo še vedno daleč od tega, da bi raka na materničnem vratu popolnoma premagali. Za zdaj nobena moderna metoda ne more nadomestiti dobro izurjenega očesa pri odkrivanju zgodnjih sprememb v ginekoloških brisih.

Drugi dan je bil dopoldan posvečen avtomatizaciji v ginekološki citologiji. Dr. Palčič je predstavil avtomatizirano presejanje s slikovnim citometrom, ki so ga razvili v British Columbia Cancer Agency v Vacouvru in je primeren predvsem za manj razvite dežele, kjer nimajo dovolj presejalcev in citopatologov. Dr. Scheinder iz Nemčije je analiziral v literaturi objavljene prispevke o novih tehnologijah pri odkrivanju predrakavih sprememb na materničnem vratu. Posebno pozornost je posvetil konfliktu interesov v študijah, ki jih sponzorirajo proizvajalci. Primerjal je prednosti v občutljivosti in specifičnosti tehnike t. i. »tankega sloja« s konvencionalnim brisom materničnega vratu in ugotovil, da ni jasne prednosti prve pred slednjo⁵. Ugotovil je tudi, da je testiranje HPV indicirano samo v natančno določenih pogojih in da vsesplošno presejanje samo s HPV-testiranjem za sedaj ni indicirano. Številni avtorji so predstavili presejalne programe v svojih državah in napredek pri odkrivanju in preprečevanju raka na materničnem vratu.

Tretji dan je bilo plenarno zasedanje s temo The human genome project. Študija genomskih transkriptnih in proteomskih perturbacij pri bolezenskih spremembah lahko predvsem na področju raka ne samo pomaga pri morfološki razvrstitvi bolezni, ampak tudi pri individualni izbiri terapevtskih postopkov.

Če smo tretji dan s teoretičnimi razpravami morda že nekoliko zašli v sfero težje razumljenih vsebin, je četrty dan znova prinesel razumljivejše in zelo zanimive teme iz aspiracijske citopatologije. Takoj jutraj je evropska skupina citopatologov predstavila predvsem probleme v citodiagnostiki trebušne slinavke, dojke, otroških tumorjev in limfomov. V tej plenarni sekciji z naslovom Diagnostični problemi na področju aspiracijske citodiagnostike je tudi dr. Živa Pohar-Marinšek z Oddelka za citopatologijo Onkološkega inštituta v Ljubljani zelo uspešno predstavila diagnostične probleme v aspiracijski biopsiji drobnoceličnih okrogloceličnih tumorjev otroške dobe.

Med opoldanskim odmorom so organizatorji priredili telekonferenco Afrika kliče, v kateri so poleg udeležencev kongresa po telefonu sodelovali kolegi patologi in citopatologi 18 afriških univerz. Organizator je pred kongresom po internetu vsem udeležencem poslal vzorce različnih sprememb v dojki s poudarkom na nizkomalignih karcinomih dojke in udeleženci so poslali svoje diagnoze. Organizator je nato med kongresom z afriškimi kolegi njihove odgovore komentiral tudi v živo. S telekonferenco so skušali afriške kolege, ki iz finančnih razlogov niso mogli priti na kongres, povezati s kongresom. Dr. Malcom Hayes, ki pozna razmere v afriških bolnišnicah, je s solzami v očeh končal to sekcijo v upanju, da se bo taka telekonferenca še ponovila in znova povezala afriške kolege z ostalim svetom. Udeležence kongresa je pozval, naj afriškim kolegom pomagajo neposredno z delom v afriških bolnišnicah in naj jim omogočajo izobraževanje v ustanovah razvitega sveta.

Med delovnim časom kongresa smo vsekakor slišali in videli izredno veliko zanimivega, vendar smo tudi odmore na soncu pred kongresnim centrom, ki je zgrajen v obliki ladje in ga s treh strani obdaja morje, hiteli izrabit za srečanja s kolegi

in za izmenjavo izkušenj ali pa preprosto za kratek klepet in obnovitev poznanstev.

Viri

1. Gissmann L. Historic review: development of the human papillomavirus vaccine. *Acta cytol.* 2007; 51: 261.
2. Harper DM. Human papillomavirus vaccines: clinical trial outcomes. *Acta cytol.* 2007; 51: 261–2.
3. Harper DM., Franco EL, Wheeler C et al. for the HPV Vaccine study group. Sustained efficacy up to 4,5 years of a bivalent L1 virus-like particle vaccine against human papillomavirus types 16 and 18: follow up from a randomized control trial *Lancet* 2006; 367 (9447): 1247–55.
4. Boon M., L. Boon, H. Korporaal. Multiple human papillomavirus genotypes in cervical samples of Dutch women participating in the national screening program. *Acta cytol.* 2007; 51: 281–2.
5. Schneider V. New technology in gynecologic cytology: is it evidence based. *Acta cytol.* 2007; 51: 270.

